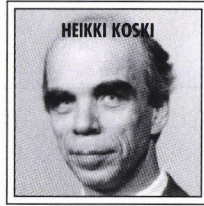

MITEN KÄY ALKOHOLIVEROTUKSEN?

Syksyn mittaan on jälleen käyty vilkasta keskustelua alkoholin ympärillä. Tässä keskustelussa näyttää tällä hetkellä olevan kolme pääkohtaa, jotka kytkeytyvät toisiinsa:

Ensinnäkin pohditaan sitä, pitäisikö ja voidaanko vähittäismyymntimonopoli säilyttää. EU ei aseta esteitä, vaan sieltä käsin on todettu, että Pohjoismaat voivat sosiaali- ja terveystalouden syin pitää vähittäismyymntimonopolinsa, kunhan eivät syrji ketään tai mitään. Näin vähittäismyymntimonopolin kohtalo on lähinnä oman eduskunnan käsissä. Hallitus ei kuitenkaan ole tekemässä vähittäismyymntimonopolin purkamiseen tähtääviä esityksiä eduskunnalle.

Vähittäismyymntimonopolin säilyttämiseen kytkeytyy kysymys Alko-Yhtiöiden konsernirakenteesta. Alko-Yhtiöiden asema on herkkä: ei saa olla mitään merkkejä siitä, että vähittäismyymntimonopoli suosisi oman konsernin tuotteita. Kilpailun täytyy toimia, niin ulkomaisten kuin kotimaistenkin tuottajien tulle olla samassa asemassa.

Tämä on vielä kyettävä uskottavasti osoittamaan kaikille epäilijöille, joita kyllä riittää.

Ehkäpä ajankohtaisin kysymys liittyy kuitenkin tuontirajoituksiin ja alkoholiverotukseen. Taannoinen rajaralli osoitti, että alkoholijuomia lähdetään herkästi hakemaan, kun niitä edullisesti saa. Muistan Tallinnan-matkailun ollessa vilkkaimmillaan kymmenen uutisissa haastatellun erästä iäkkäänpuoleista miestä, joka raahasi mukanaan täyttä olut-

lastia. Häneltä kysyttiin, miksi hän tuo tullessaan niin paljon olutta. Mies vastasi, että sitä hän itsekin ihmettelee, hän kun ei edes juo olutta.

EU pitänee tiukasti kiinni siitä, että sovittavan asteittaisen siirtymäkauden jälkeen tuontirajoitukset Suomessa ja Ruotsissa ovat samat kuin muissakin EU-maissa. Eli joka matkalta esimerkiksi viiniä 90 litraa ja olutta 110 litraa henkilöä kohti, tosin ostomaan verot maksaen. Siirtymäkauden pituudesta on ollut mahdollista neuvotella, mutta periaatteesta ei.

Tämä taas vaikuttaa Suomen alkoholiverotukseen. Kun alkoholiverotusta uudistettiin kesällä 1994, lähdettiin siitä, että seuraava vaihe toteutuisi verraten pian, jotta alkoholiverotusta voitaisiin asteittain alentaa kohti eurooppalaista tasoa. Ajatuksena oli tuolloin ja on ymmärtääkseni yhä se, että parempi vähitellen tapahtuva sopeutuminen kuin kerta-räjäys. Tätä seuraavaa vaihetta ei pitäisi enää siirtää: alkoholiverotuksen alentamisesta olisi siitäkkin tehtävä asteittainen siirtymäkauden ohjelma.

Suomen ja luultavasti läntisen Euroopan ennätys saavutettiin 1990-luvun alussa, jolloin alkoholituloutukset muodostivat noin yhdeksän prosenttia valtion tuloista. Siihen ei ole paluuta, mutta alkoholiverotuksen hallittu alentaminen voi osaltaan auttaa pitämään alkoholista aiheutuvien menojen kasvun siedettävissä rajoissa.

Pohjoismaat näyttävät ajautuneen suhtautumisessaan tuontirajoituksiin ja myös alkoholiverotuksen uudistamiseen selkeästi eri linjoille. Se ei ole sinänsä yllättävää, sillä vähintäänkin vahvoja vivahde-eroja alkoholipoliittisissa linjavalinnoissa on ollut ennenkin. Mutta se on sikäli valitettavaa, että perusjärjestelmän ollessa samankaltainen EU:sta käsin Pohjoismaita katsotaan kokonaisuutena, jolloin ratkaisut, joiden kaikkien maiden osalta pitää olla samankaltaiset, voivat muodostua huonommiksi kuin yhteisesti ponnistellen olisi ollut mahdollista päästä.

Ruotsi on poikennut jo pitkään Suomesta

siinä, että siellä niin poliittisten päätöksentekijöiden kuin tiedotusvälineidenkin suhtautuminen alkoholipoliittisiin rajoituksiin on ollut tiukempaa. Keskustelu on enemmän kuin meillä lähtenyt liikkeelle alkoholista aiheutuvista haitoista eikä niinkään siitä, miten on helpointa saada alkoholia. Systembolagetin myymälöidenkin muuttamista valintamyymälöiksi yhä kokeillaan, joskin valintamyymälöiden määrää varovasti lisäten.

Taisinpa olla väärässä, kun muutama vuosi sitten ennakoin, että EU-kautena pohjoismaisten alkoholiyhtiöiden yhteistyö tulee jatkumaan varsin tiiviinä.